МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра загальної та прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи_____ Н. І. Василькова

05 вересня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

(ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ)

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напрям підготовки: 6.020303 Філологія (Прикладна лінгвістика)

Факультет іноземної філології

2018-2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Прикладна лінгвістика (Загальний курс прикладної лінгвістики)» для студентів ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки 6.020303 Філологія (Прикладна лінгвістика).

Розробник: Бабій Юлія Борисівна, доцент кафедри загальної та прикладної лінгвістики, кандидат філологічних наук, доцент _____ (Бабій Ю.Б.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та прикладної лінгвістики

Протокол № 2 від «04» вересня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Коч Н. В.)

«04» вересня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	**Заочна форма навчання**
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки	Нормативна	
		Рік підготовки	
		4-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120	Напрям підготовки 6.020303 Філологія (Прикладна лінгвістика)	8-й	_
		Лекції	
		14 год	_
		Практичні, семінарські	
		22 год	_
		Лабораторні	
Тижневих годин для денної форми навчання 4 Аудиторних – 2 Самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	_	_
		Самостійна робота	
		54 год	_
		Вид контролю	
		Екзамен	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить 90 год: – 36 год. – аудиторні заняття, 54год. – самостійна робота (40%/60%).

Критерії оцінювання знань студентів із дисципліни
3 кредити (300 балів). Форма контролю *іспит*

І кредит

Практичні заняття – 5 балів за одне заняття.
Самостійна робота за видами:
Реферат – 10 балів
Індивідуальне завдання – 20 балів
Творча робота, проект, мультимедійна презентація – 20 балів

ІІ кредит

Практичні заняття – 5 балів за одне заняття.
Самостійна робота за видами:
Реферат – 10 балів
Індивідуальне завдання – 10 балів
Творча робота, проект, мультимедійна презентація – 10 балів
Контрольна робота – 50 балів

ІІІ кредит

Практичні заняття – 5 балів за одне заняття.
Самостійна робота за видами:
Реферат – 10 балів
Індивідуальне завдання – 10 балів
Контрольна робота – 50 балів
Іспит – 40 балів

* У критеріях вказано максимальну кількість балів за кожен вид роботи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: узагальнення й поглиблення засвоєної студентами у попередніх семестрах інформації про зміст, проблеми і методи сучасної прикладної лінгвістики відповідно до широкого розуміння терміна прикладна лінгвістика; удосконалення вмінь і навичок практичного застосування мовних знань у різних галузях функціонування мови.

Завдання курсу:

- узагальнення, систематизація й поглиблення теоретичних знань і вдосконалення практичних умінь із найважливіших тем фундаментальної та прикладної лінгвістики:
- про історію прикладного мовознавства;
- про змістову структуру прикладної лінгвістики;
- про предмет, завдання, методи та актуальні проблеми напрямів прикладної лінгвістики;
- про міжпредметні зв'язки прикладного мовознавства;
- про методи прикладної лінгвістики та сфери їх застосування;
- про можливості оптимізації функціонування мови в суспільстві;
- про можливості застосування сучасних мовленнєвих технологій;
- про впровадження інформаційних технологій у процес дослідження та навчання мови;
- про теорію і практику перекладу;
- про розв'язання практичних завдань, пов'язаних із застосуванням мовних знань;
- про діяльність та функціональні обов'язки лінгвіста-прикладника.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні: Застосовує досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіє розвиненою культурою мислення, умінням ясно й логічно висловлювати свої думки; володіє навичками наукової організації праці; розвиває навички самостійного опанування нових знань; уміє працювати з довідковою літературою, різнотипними словниками, електронними базами даних, системами інформаційного пошуку.

ІІ. Фахові: орієнтується в наукових парадигмах прикладного мовознавства, теорії та практиці ефірної комунікації; уміє застосовувати знання мови на практиці, користуватися мовними одиницями; критично оцінює набутий досвід із позицій останніх досягнень філологічної науки; володіє сучасною мовознавчою термінологією; володіє уміннями та навичками здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; уміє

застосовувати сучасні наукові методи лінгвістичних, зокрема соціолінгвістичних, психолінгвістичних, лексикографічних, семантичних, когнітивних досліджень; набуває навичок створення словникових статей; володіє мовою як пізнавальним знаряддям кодування та трансформації знань; формує уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; засвоює інформацію про зміст, проблеми і методи сучасної прикладної лінгвістики; має уявлення про мову як фактор об'єднання етносу, народу, нації.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Оптимізація когнітивної функції мови.

Тема 1. Предмет, об'єкт, витоки корпусної лінгвістики.

Тема 2. Проблема корпусів у системі корпусної лінгвістики Типи корпусів текстів.

Тема 3. Принципи і проблеми корпусного моделювання.

Кредит 2. Комунікативні аспекти в теорії прикладного мовознавства

Тема 4. Прикладні аспекти перекладознавства.

Тема 5. Прикладне спрямування патопсихолінгвістики.

Тема 6. Судова (кримінальна) лінгвістика.

Кредит 3. Ономастичні аспекти в теорії прикладного мовознавства

Тема 7. Ономастика як наука. Становленняукраїнської ономастики. Структура ономастики.

Тема 8. Проблема ономастичних одиниць.Антропоніми, їх типи та структура.

Тема 9. Антропонімний дискурс. Закони та правила антропонімної взаємодії. Історична антропоніміка.

Тема 10. Політична комунікація. Політична лінгвістика. Політичні жанри мовлення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів	**Кількість годин**					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	90	14	22		6	54
Кредит 1. Оптимізація когнітивної функції мови.						

Тема 1 Предмет, об’єкт, витоки корпусної лінгвістики.	3	1	2			
Тема 2. Проблема корпусів у системі корпусної лінгвістики. Типи корпусів текстів.	17	1				16
Тема 3. Принципи і проблеми корпусного моделювання.	8	2	2			4
Кредит 2. Комунікативні аспекти в теорії прикладного мовознавства						
Тема 4. Прикладні аспекти перекладознавства.	16		2			14
Тема 5. Прикладне спрямування патопсихолінгвістики.	3	1	2			4
Тема 6. Судова (кримінальна) лінгвістика.	3	1	2			2
Кредит 3. Ономастичні аспекти в теорії прикладного мовознавства						
Тема 7.Ономастика, структура, напрями. Основні ономастичного вивчення.	7	1	2			4
Тема 8. Проблема одиниць антропоніміки. Антропонімний дискурс, його типи та структура.	10		1			8
Тема 9. Антропонімні одиниці.	7	1	1			4
Тема 10. Політична комунікація. Політична лінгвістика. Політичні жанри мовлення.	10		2			8
Всього годин	120	14	22			84

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Оптимізація когнітивної функції мови		
1.	Предмет, об’єкт, витоки корпусної лінгвістики.	1
2.	Проблема корпусів у системі корпусної лінгвістики Типи корпусів текстів.	1
Кредит 2. Комунікативні аспекти в теорії прикладного мовознавства		
3.	Проблеми перекладознавства	2
4.	Прикладне спрямування патопсихолінгвістики.	2
5.	Судова (кримінальна) лінгвістика.	2
Кредит 3. Ономастичні аспекти в теорії прикладного мовознавства		
6.	Ономастика як наука. Історія ономастики. Напрями ономастичних вчень.	2
7.	Проблема одиниць антропоніміки. Антропоніми, їх типи	2

	та структура.	
8.	Антропонімний дискурс.	2
9.	Закони та правила антропонімної взаємодії. Історична антропоніміка	2
10.	Політична комунікація. Політична лінгвістика як наука.	4
Разом:		22

8.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Оптимізація когнітивної функції мови		
1	Проблема корпусів у системі корпусної лінгвістики. Типи корпусів текстів.	10
Кредит 2. Комунікативні аспекти в теорії прикладного мовознавства		
2	Основні принципи перекладознавства. Загальна теорія перекладу. Історія перекладу. Когнітивна транслятологія. Сутність та специфіка синтетичного, аналітичного, адекватного перекладів. Норми перекладу.	4
3	Моделі перекладу. Трансформаційна модель перекладу, семантична модель, специфіка інформативної моделі перекладу.	4
4	Психолінгвістична модель перекладу. Синхронний переклад.	6
5	Фази перекладу: специфіка, мета, очікувані результати. Перекладацькі трансформації. Перекладацькі деформації. Автоматичний переклад.	8
Кредит 3. Ономастичні аспекти в теорії прикладного мовознавства		
6	Завдання ономастики як науки. Ономастичні напрями та школи. Називання як процес, діяльність, поняття. Спілкування та називання. Диференційні ознаки антропоніміки.	10
7	Проблема одиниці антропоніміки. Антропонім, його типи та структура.	12
	Разом	54

Індивідуальне навчально - дослідне завдання

1. Опрацювати джерело під № 4 у списку літератури і зробити робочі записи до нього.
2. Опрацювавши статті за останні 10 років у журналах “Мовознавство”, “Українська мова”, “Проблемы языкознания”, укласти бібліографічний покажчик з теми заняття.
3. Підготувати повідомлення на одну із запропонованих тем:

- Міжпредметні зв’язки прикладної лінгвістики.
- Актуальні питання прикладної лінгвістики.
- Системи транскрипції усного мовлення як один із традиційних напрямів прикладної лінгвістики.
- Автоматична обробка усного мовлення.
- Принципи організації звукової мовленнєвої комунікації.
- Лінгвістичні проблеми штучного інтелекту.
- Абетка. Графіка. Орфографія.
- Історія виникнення письма. Типи письма.
- Принципи орфографії.
- Штучні мови та проблеми їх створення.
- Теорія і практика інформаційно-пошукових систем.
- Перспективи розвитку штучного інтелекту.
- Можливості штучного інтелекту в сфері лінгвістики.
- Анотування. Реферування.
- Сучасний стан розвитку інформаційних технологій.

10. Методи навчання

Бесіда, робота з навчально-науковою літературою**,** спостереження й аналіз лінгвістичних явищ, наочність, інтерактивні методи (рольова гра, дискусія, мозковий штурм), проблемні методи (дослідницький, частково-пошуковий), вправи.

11. Методи контролю

Експрес-контроль (тестування), фронтальне опитування, індивідуальне опитування, письмове опитування (контрольна робота, поточне тестування), екзамен, колоквіум.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Кредити	1			2			3				Сума
Теми	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	
Поточне оцінювання	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	

Сам.роб.	80	65	50-	
Контрольна робота		30	45	
Всього за кредитом	100	100	100	300

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано
F*	1-34		

13. Методичне забезпечення

- Н.Бородіна, А.Супрун. Основи психолінгвістики: методичні рекомендації до курсу. – М.: МДУ імені В.О.Сухомлинського, 2008. – 52с.
- Н.Бородіна, А.Супрун. Основи прикладної лінгвістики: методичні рекомендації. – М.: МДУ імені В.О.Сухомлинського, 2008. – 44с.ї
- Бабій Ю.Б.С Короткий словник лінгвістичних термінів / Ю.Б.Бабій. – Миколаїв, 2014. – 68с.
- Бабій Ю.Б. Навчально-методичний комплекс «Прикладна лінгвістика»/ Ю.Б.Бабій. – Миколаїв, 2017. – 243 с.

14. Рекомендована література

Базова

Підручники й методичні посібники

1. Аверина С.А., Азарова И.В., Алексеева Е.Л. и др. Прикладное языкознание. – СПб. : Аврора, 1996.
2. Баранов А. Введение в прикладную лингвистику. – М. : Основа, 2003. – с.8-13. (14)
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. – К. : Либідь, 2004.
4. Бєлянин В.П. Психолингвистика. – М. : Наука, 2004. (11)

5. Волошин В.Г. Комп’ютерна лінгвістика: Навчальний посібник. – Суми : “Університетська книга”, 2004. – с.11-22, 154-165, 286-325. (9)

6. Горелов И.Н., Седых К.Ф. Основы психолингвистики. – М. : Лабиринт, 2004. – 316с.

7. Залевская А.А. Введение в психолингвистику. – М. : Лебедь, 1999.

8. Звегинцев В.А. Теоретическая и прикладная лингвистика. – М. : ТРК, 1968. (2)

9. Зубов А.В., Зубова И.И. Информационные технологии в лингвистике: Учебное пособие для вузов по специальности 021800 "Теоретическая и прикладная лингвистика". – М. : ИЦ «Академия», 2004. – 205 с.

10. Корпусна лінгвістика / В.А.Широков, О.В.Бугаков, Т.О.Грязнухіна та ін. – К. : Довіра, 2005. – 471с.

11. М.П.Кочерган. Загальне мовознавство. – К. : «Академія», 2003. – с.7-22, 355-405.

12. М.П.Кочерган. Вступ до мовознавства. – К. : «Академія», 2000.

13. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. – Одеса : Астропринт, 1991. (30)

14. Кибрик А.Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания. – М. : СРНО, 1992 (2-е изд: 2000).

15. Ковшиков В.А. Психолингвистика. Теория речевой деятельности / В.А.Ковшиков, ВП.Глухов. – М. : АСТ: Астрель, 2007. – 318с.

16. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики. – 3-е изд. – М. : ПРАВ, 2003. – 287с.

17. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). – Полтава : Довкілля, 1999.

18. Фрумкина Р.М. Психолингвистика: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению и специальностям психологии. – М. : Академия, 2003. – 320.

19. Партико З.В. Прикладна і комп’ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності. – Львів, : СВІТ, 2008. – С.13-21, 133-157.

Допоміжна

Монографії, словники, довідники

1. Абрамович С.Д., Чикаліна М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. – К. : Академія, 2004.

2. Аверина С.А., Азарова И.В., Алексеева Е.Л. и др. Прикладное языкознание. – СПб. : Аврора, 1996.

3. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб. пособие / Сост. Л.Н.Чурилина. – 2-е узд., испр. – М. : Флинта: Наука, 2007. – 416с.

4. Алефиренко Н.С. Современные проблемы науки о языке: Учебное пособие / Н.Ф.Алефиренко. – М. : Флінта: Наука, 2005. – 416с.

5. Баранов А.Н. Категории искусственного интеллекта в лингвистической семантике. Фреймы и сценарии. – М. : Академия, 1987.

6. Бенвенист Э. Общее языкознание. – М. : Академия, 1974.

7. Білецький А.О. про мову і мовознавство: Навч. посібник для студентів філол.. спец. вищ. навч. закладів. – К. : “АртЕк”, 1996. – 224с.

8. Блумфилд Л. Язык. – М. : Лабиринт, 1968.

9. Выготский Л. Мышление и речь. – М. : Лабиринт, 1996. – 416с.

10. Гумбольд В., фон. Избранные труды по языкознанию. – М. : Наука, 1984.

11. Єрмоленко С.Я. та ін. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. – К. : Основа, 2001.

12. Жинкин Н. Речь как проводник информации. – М. : Наука, 1982. – 160с.

13. Зимняя И. Лингвопсихология речевой деятельности. – Москва-Воронеж : Наука, 2001.- 432с.

14. Зубкова Л.Г. Общая теория языка в развитии. – М. : Наука, 2003. – с. 30-31.

15. Карпов В.А. Язык и система. – 2-е изд., испр. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 298 с.

16. Катфорд Джорж К. Лингвистическая теория перевода: об одном аспекте прикладной лингвистики / Пер. с англ. В.Д.Мазо. – М. : Эдиториал УРСС, 2004. – 207 с.

17. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність: (Від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму) – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.

18. Конобродська В. Курсова і дипломна робот з етнолінгвістики: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Житомир: Полісся, 2003. – 236 с.

19. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX века // Язык и наука конца 20-го века. – М. : Питер, 1995.

20. Молдован О.М. Комп’ютерне відтворення слов’янських рукописних пам’яток та його завдання // Мовознавство. – 2006. - №2-3.

21. Налимов В.В. Вероятностная модель языка: О соотношении естественных и искусственных языков. – М. : Наука, 1979.

22. Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. 12. Прикладная лингвитика. – М. : Питер, 1983.

23. Новое в зарубежной лингвистике. – Вып. 14. Компьютерная лингвитика. – М. : Наука, 1989.

24. Пономарев В.В. Концептуальная модель комплекса средств лингвистического и программного обеспечения экспертно-поисковой системы с элементами социопсихолингвистической детерминации: [Монография]. – М. : Диалог-Мифи, 2004. – 175 с.

25. Речевое общение: проблемы и перспективы. – М. : Наука, 1983.

26. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. – М. : Наука, 1993.

27. Українська мова. Енциклопедія. – К. : Основа, 2000.

28. Філіпова Н.М. Вступ до прикладної лінгвістики. Моделювання у мові: Навчальний посібник / Національний університет кораблебудування ім. Адмірала Макарова. – Миколаїв : Вид-во НУК, 2004. – 32 с.

29. Хомский Ноам, Миллер Джордж Введение в формальный анализ естественных языков / Пер. с англ. Е.В. Падучевой. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 62 с.

30. Щерба Л.В. Опыт общей теории лексикографии // Щерьа Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – М. : Наука, 1974.

31. Штерн І.Б. Вибрані топіки і лексикон сучасної лінгвістики: енциклопедичний словник. – К. : Основа, 1998. – с.15-18, 330-333.

Періодичні видання:

1. Горбунова Н.В. Чому без мови не буде розуміння (Інтелектуально-лігвістичний аспект проблеми формування лінгвістичної логосфери) // Гуманітарні науки. – 2005. - № 1. – с. 41-46.

2. Дадов И.А. Развитие национальных языков и культура межнациональных отношений // Педагогика. – 2000. - № 4. – с. 26-30.

3. Дудок В.І. Системність і структурність мови // Мовознавство. – 2003. - № 5. – с. 26-33.

4. Єрмоленко С.Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями і методи дослідження // Мовознавство. – 2005. - № 3-4. – с. 112-126.

5. Жила Т. „На майдані біля церкви революція іде! ..” (Мова Помаранчевої революції) // Українська мова. – 2005. - № 4. – с. 88-94.

6. Іващенко В.Л. Типологічна диференціація концептуальних структур як одиниць ментального простору / В.Л.Іващенко // Мовознавство. – 2004. - № 1. – с. 54-61.

7. Кононенко В.І. Мова і народна культура // Мовознавство. – 2001. - № 3. – с. 62-70.

8. Кононенко П. Мова і майбутнє народу // Освіта. – 2005. – 19-26 жовтня.

9. Левченко Т. Мова і духовність нації // Українська мова і література в школі. – 2003. - № 5. – с. 67-70.

10. Лінгвістика і антропологія / Леві-Строс К. Структурна антропологія. – К., Осн Марчук Ю.Н., Потапова Р.К. Речь: коммуникация, информация, кибернетика // Вопросы языкознания. – 2003. - №6.

11. Масенко Л. Мова і політика // Українська мова і література в школі. – 2004. - № 2. – с. 74-80.

12. Мова і суспільство / Леві-Строс К. Структурна антропологія. – К. : Основа, 2000. – с. 57-68.

13. Мова як „домівка буття” / Філософія. Світ людини. – К. : Основа, 2004. – с. 379-394.

14. Палійчук О. Мова і нація // Літературна Україна. – 2005, 10 листопада.

15. Петренко О.Д. , Ісаєв Є.Ш., Петренко Д.О. Мова чоловіків і жінок як одиниця соціолінгвістичного дослідження // Мовознавство. – 1999. - №1.

16. Пономаренко Е.В. О развитии системного подхода в лингвистике // Филологические науки. – 2004. - № 5. – с. 24-33.

17. Радченко О.А. Диалектная практика мира как идиоэтнический феномен // Вопросы языковедения. – 2004. - № 6. – с. 25-49.

18. Семеног О. Етнолінгводидактична культура педагога: шляхи її формування в умовах вищої школи // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. - № 9. – с. 47-53.

19. Слово. Язык. Речь. / Ительсон Л. Лекции по общей психологии. – М. : Наука, 2000. – с. 596-652.

20. Ставицька Л. Дискурс помаранчевої хвилі (Мова Помаранчевої революції) // Дивослово. – 2006. - № 1. – с. 42-46.

21. Степанов Е.М. Монолінгвізм і полінгвізм міста в минулому і сучасному // Мовознавство. – 2001. - № 4. – с. 20-28.

22. Тищенко О. Мова Помаранчевої революції // Українська мова. – 2005. - № 4. – с. 77-88.

23. Ткаченко О.Б. До соціолінгвістичної класифікації мов у її слов’янській специфіці і динаміці // Мовознавство. – 2005. - № 3-4. – с. 63-69.

24. Харитонова И.В. Философско-методологический подход к определению места языка в системе образования / Наука и школа. – М. : Наука, 2004. - № 3. – с. 44-48.

25. Шаляпіна З.М. Автоматический перевод: эволюция и современные тенденции // Вопросы языкознания. – 1996. – №2.

26. Швейцер А.Д. Некоторые актуальные проблемы социолингвистики. Предмет социолингвистики и методы социолингвистического анализа // Методическая мозаика. – 2006. – № 4. – с. 15-27.